

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A Bizottság zöld könyve a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában – Az uniós fellépés lehetőségei

COM(2007) 354 final

(2008/C 120/09)

2007. június 29-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság zöld könyve a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában – Az uniós fellépés lehetőségei.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2007. november 27-én elfogadta véleményét. (Előadó: Frederic Adrian OSBORN)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. december 12–13-án tartott 440. plenáris ülésén (a 2007. december 12-i ülésnapon) 127 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 Az éghajlatváltozás a 21. század egyik legnagyobb világszintű kihívása. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának korlátozása által történő visszafogása elsőrendű fontosságú. Az is lényeges azonban, hogy időben megtervezzük az alkalmazkodást a mára elkerülhetlenné vált változásokhoz. A zöld könyv üdvözlendő első lépést jelent abban, hogy Európa teljesítse ezt a feladatot.

1.2 Az EGSZB javasolja egy átfogó európai alkalmazkodási stratégia keretként való kialakítását, amely körvonalazza az európai és nemzeti szinten, valamint a más szereplők által végrehajtandó intézkedéseket.

1.3 Az EGSZB álláspontja szerint az európai és nemzeti alkalmazkodási stratégiák kialakítása során a következő főbb pontokra kell kitérni:

- A stratégiáknak terveket kell felállítaniuk a zöld könyvben azonosított összes témával kapcsolatosan (pl. partvédelem, áradások és aszályok, vízkészletek, erdőtüzek, közegészségügy, mezőgazdaság és biológiai sokféleség, a területfelhasználás és az infrastruktúra megtervezése, építőipar stb.).
- Az eljövendő programokban az európai költségvetések jóval nagyobb részét kell az alkalmazkodásra áldozni, és az alkalmazkodás igényét be kell építeni a programok és projektek értékelési kritériumaiba is.
- Az Uniónak és tagállamainak jelentős mértékben kell további forrásokat fordítaniuk a fejlődő országok alkalmazkodásának támogatására.
- A hatáscsökkentő és alkalmazkodási stratégiáknak illeszkedniük kell egymáshoz, és ki kell egészíteniük egymást. A kockázatertékelésnek és -kezelésnek alapvető eszközzé kell válnia a prioritások felállításában.
- Jelentősen fokozni kell az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodással foglalkozó európai kutatást és az alkalmazkodás mértékét.

- Az európai civil társadalmat – ideértve a fogyasztókat és a nagyközönséget – szélesebb körben be kell vonni az éghajlatváltozással kapcsolatos problémák jobb megértetése, az éghajlat további változásának mérséklését célzó viselkedésbeli változások elterjesztése és az elkerülhetlenné vált változásokhoz való alkalmazkodás érdekében.
- Független testületet kell létrehozni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és hatáscsökkentés terén Európában tett előrelépések nyomán követése, illetve a szükséges intézkedések és a vállalatok teljesítésének folyamatos ösztönzése érdekében.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az éghajlatváltozás a 21. század egyik legnagyobb világszintű kihívása.

2.2 Eddig világszerte főként az éghajlatváltozás következményeinek az üvegházhatású gázok kibocsátásának korlátozásán keresztül való mérséklése volt a középpontban. Mostanra azonban egyre világosabbá válik, hogy a következő több mint száz évben már az eddigi kibocsátások hatására is jelentős mértékben tovább fog emelkedni a légkör és a tengerek hőmérséklete. Ez komoly hatással lesz az éghajlatra és az időjárási eseményekre, valamint világszerte a fizikai és a természeti környezetre. Ezért mostantól több figyelmet kell szentelnünk a globális felmelegedés és az éghajlatváltozás ezen elkerülhetetlen hatásainak, és annak, hogy hogyan lehet hozzájuk a legmegfelelőbbben alkalmazkodni.

2.3 Az ilyen irányú intézkedések miatt nem csökkenhetnek azok az erőfeszítések, amelyek az éghajlat további változásának visszafogása érdekében a kibocsátás korlátozására irányulnak. Éppen ellenkezőleg: annak pontos megértésével, hogy milyen nehezzé is válhat az alkalmazkodás, mindenki meg kell erősödnie az elszántságnak a kibocsátás jelentős csökkentésére. Ha hagynánk, hogy a kibocsátások ellenőrzés nélkül tovább emelkedjenek, a következő generációk sokkal fájdalmasabb és költségesebb alkalmazkodási intézkedésekre kényszerülnek.

2.4 A hatáscsökkentő és alkalmazkodási stratégiáknak illeszkedniük kell egymáshoz, és ki kell egészíteniük egymást. Hiteles és megvalósítható stratégiákat kell kialakítani az üvegházhatású gázok kibocsátásának reális időn belüli, elviselhető célszintekre vagy mértékekre történő csökkentésére. Az alkalmazkodási stratégiáknak ezek után fel kell vázolniuk, hogy mi az elkerülhetetlen éghajlatváltozás legvalószínűbb, a hatáscsökkentési célkitűzésekből következő mértékéhez való világszintű alkalmazkodás legmegfelelőbb módja. A kockázatértékelés és -kezelés alapvető eszköz lesz a prioritási sorrend felállításában és annak megállapításában, hogy milyen szintű intézkedésre van szükség.

2.5 Az Európai Bizottság zöld könyve hasznos a tekintetben, hogy több, az éghajlatváltozás által érintett ágazatot is felvázol, körvonalazva a felmerülő problémákat.

2.6 Az EGSZB véleménye szerint erős érvek szólnak az alkalmazkodási problémákkal foglalkozó átfogó európai keretstratégia kialakítása mellett, amely körvonalazza az európai és nemzeti szinten, illetve más szereplők által meghozandó intézkedéseket.

2.7 Ez az európai alkalmazkodási stratégia maga is szólítson fel nemzeti alkalmazkodási stratégiáknak egy megfelelő határidőn belüli kidolgozására, majd pedig rendszeres tagállami szintű megvalósulási jelentések benyújtására.

2.8 Egy európai alkalmazkodási stratégiának szilárd külkapcsolati dimenzióra van szüksége, amely kifejti, hogyan tervez Európa segítséget nyújtani a világ más részeinek az alkalmazkodási problémákkal való megbirkózásban.

2.9 Európának erős és független intézményi szervezetekre van szüksége ahhoz, hogy megszervezhesse a szükséges kutatást és nyomon követést, valamint számon kérhesse a politikai szervektől a megteendő lépések időben történő megvalósítását. A civil társadalmat teljes mértékben be kell vonni ezen intézmények munkájába.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a zöld könyvben azonosított intézkedési területek nagyjából megfelelőek. A zöld könyv alapján az EGSZB javasolja, hogy az Európai Unió és tagállamai az átfogó stratégiák keretein belül most dolgozzanak ki konkrét programokat és intézkedéseket minden egyes említett témában. Menetrendeket és terveket kell felállítani, valamint mozgósítani kell a megfelelő pénzügyi forrásokat.

3.2 A kérdések túlnyomó része tekintetében a szükséges tennivalók megszervezésének elsődleges felelőssége a nemzeti és a helyi hatóságokat fogja terhelni. Az Európai Uniónak azonban fontos szerepet kell játszania a keretek kialakításában, valamint az alkalmazkodás terén kifejtett nemzeti erőfeszítések ösztönzésében és támogatásában. Az EGSZB szerint az EU-nak mindekelőtt a következőket kellene tennie:

- a minden részletre kiterjedő kutatási és ellenőrzési tevékenység felvállalása, ezáltal részletesebb előrejelzések és forgatókönyvek kidolgozása az éghajlatváltozás valószínűsíthető kimeneteléről és hatásáról Európa különböző területein, illetve a témákban Európa-szerte több szinten, egymástól függetlenül végrehajtott kutatás támogatása és koordinálása,

- eljárások kifejlesztése a hatások felbecsülésére és a megfelelő alkalmazkodási stratégiák kidolgozására, az erre vonatkozó tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjének ösztönzése,
- nemzeti, regionális és helyi szintű alkalmazkodási stratégiák és végrehajtási tervek kidolgozásának ösztönzése, valamint a különböző szinteken végzett munkán alapuló bevált gyakorlatok és tapasztalatok elterjesztésének támogatása,
- azoknak a határokon átnyúló jellegű témáknak a meghatározása, amelyek kezelésekor hasznos lehet az intézkedések koordinálása, akár a szomszédos országok, akár több európai ország között (például települések vagy mezőgazdasági, esetleg más gazdasági tevékenységek áttelepítése, az élőhelyek és a biodiverzitás védelme, gyakorlati támogatás nagy áradások, tüzek, járványok stb. esetén),
- az éghajlatváltozás eltérő gazdasági hatásainak felmérése az Unió különböző területein, valamint az alkalmazkodási programokhoz a Kohéziós Alapból vagy a strukturális alapokból nyújtandó támogatás szükségességének elemzése,
- az éghajlatváltozás eltérő hatásainak felmérése a háztartások, az egyének és a kkv-k vonatkozásában, valamint az Unión belüli biztosítási és kártérítési intézkedések alkalmazásának elemzése,
- azon területek azonosítása, ahol a közösségi jogszabályok vagy kezdeményezések hasznos szerepet játszhatnak, például az éghajlatváltozás lehetséges hatásai és a megfelelő válaszok felmérésére szolgáló szabványok kialakítása révén.

4. Az egyes témákkal kapcsolatos megjegyzések

4.1 **Partvédelem** – A jég elolvadásával és a tengerek hőmérsékletének megemelkedésével a tengerek vízszintje is emelkedik majd. Néhány helyen a földterület és a települések védelme érdekében szükség lehet fizikai akadályok megépítésére vagy megerősítésére. Máshol a szervezett „visszavonulás” és a védelmi funkciójú tengerparti sós mocsarak újbóli kialakítása lehet a megfelelőbb stratégia, ami együtt járna a veszélyeztetett ingatlanokban lakók áttelepítésével.

4.2 **Áradás** – Az éghajlatváltozás következménye valószínűleg változékonyabb időjárás lesz, amelyet hosszabb száraz időszakok jellemeznek, a patakok és folyók áradását okozó intenzívebb esőzésekkel tarkítva. Az árvízvédelmi terveket úgy kell frissíteni, hogy vegyék figyelembe az új éghajlati viszonyokat. Egyes esetekben szükség lesz árvízvédelmi munkálatokkal kapcsolatos új programokra. Máshol esetleg megfelelő ártereket vagy vízgyűjtőterületeket kell kialakítani vagy újra meghatározni az árvíz elvezetésére. Az ilyen területeken a fejlesztés korlátozására és áttelepítések megfontolására lehet szükség.

4.3 **Vízkészletek és vízhiány** – Európa több részén már most is szűkösek a vízkészletek, a helyzet pedig egyre sürgetőbbé válik azzal, hogy az éghajlatváltozás hosszabb, szárazsággal vagy kevés esővel járó időszakokhoz vezet. Lehet, hogy intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy új vízforrások váljanak elérhetővé az érintett területeken (például sótalánítás vagy nagy távolságokról történő szállítás segítségével), és hogy hatékonyabban lehessen kezelni a víz felhasználását. Meg kell

erősíteni a hatékony vízfelhasználást támogató ösztönzőket (ilyen például a vízzel kapcsolatos árpolitika). A leginkább érintett területeken szükség lehet egyes tevékenységek – például az intenzív mezőgazdaság vagy turizmus – visszaszorítására is. (Az EGSZB jelenleg egy a vízhiánnyal és a szárazsággal foglalkozó külön, részletesebb vélemény kidolgozásán munkálkodik.)

4.4 Már most is egyre nagyobb a súlyos erdőtüzek kockázata és előfordulási gyakorisága például Dél-Európában, ahol növekszik a forróság és a szárazság, a hőmérséklet további emelkedésével pedig még komolyabbá válhat a helyzet. Jobban meg kell erősíteni és összehangolni a védelmi intézkedéseket és a választékszerűséget. (Az EGSZB dolgozik egy a természeti katasztrófákról és a polgári védelemről szóló külön, részletesebb vélemény összeállításán.)

4.5 **Közegészségügy** – Az éghajlatváltozás többféle módon gyakorolhat hatást a közegészségügyre. A kórokozók széles körű elterjedéséhez, különösen a korábban a trópusi területekre korlátozott betegségek északra húzódásához vezethet. A szélsőséges hőmérsékleti viszonyoknak is lehetnek közvetlen hatásai. Terveket kell felállítani az ilyen változásokra való felkészülés érdekében.

4.6 **Mezőgazdaság** – Az éghajlatváltozás erőteljesen ki fog hatni a mezőgazdaságra. A hőmérséklet és a csapadékmennyiség változása hatással lesz a földterületek különböző mezőgazdasági célokra való felhasználhatóságára, és nagy változásokat fog okozni az elérhető termésmennyiségben és -minőségben, ezáltal pedig a különböző gazdálkodási rendszerek Európa különböző részein való alkalmazhatóságában.

4.6.1 A KAP 2008-ban sorra kerülő felülvizsgálatának lehetőségét kell nyújtania további változtatásokra a termelők arra való ösztönzése érdekében, hogy gazdálkodási gyakorlatukat a kilátásban levő éghajlatváltozáshoz igazítsák.

4.6.2 Ki kell terjeszteni a várható éghajlati körülményekhez jobban illeszkedő új terményekkel és termesztési módszerekkel kapcsolatos mezőgazdasági kutatást. Hasonlóképpen fel kell mérni az éghajlatváltozás hatását az állattenyésztés kilátásaira Európa különböző részein, illetve megoldási módokat kell keresni az éghajlatváltozás miatt elterjedő betegségek leküzdésére. (Az EGSZB nemsokára nekilát egy az éghajlatváltozásról és a mezőgazdaságról szóló külön, részletesebb vélemény kidolgozásának.)

4.7 **Biológiai sokféleség** – Az éghajlatváltozás jelentősen megváltoztatja a fák, növények és állatok élőhelyeit szerte Európában. Néhány esetben egyes fajok nem fognak tudni élethez maradni a megváltozott élőhelyen, vagy kritikusán veszélyeztetetteké válnak. Más fajok természetes folyamat révén sikeresen átköltözhetnek új élőhelyekre. Megint másoknak segítségük lesz szükségük az áttelepülésben ahhoz, hogy életben maradjanak. A jelenleg létező biodiverzitási stratégiákat és programokat frissíteni kell, és forrásokat kell rendelni a megvalósításukhoz annak érdekében, hogy jelentősebb fajvesztés nélkül végrehajtható legyen ez az átmenet.

4.8 Az éghajlatváltozás jelentős mértékben fog hatni a **fákra és erdőkre** is. Néhány területen kedvezőtlenebbek lesznek a körülmények egyes fajok számára. Máshol azonban bizonyos fajok számára kedvezőbb életviszonyok alakulhatnak ki. A telepítéssel, újraterelítéssel, fagondozással és erdőgazdálkodással kapcsolatos programokat ennek megfelelően kell átalakítani.

4.9 **A területfelhasználás megtervezése** – A városok és más települések, a közlekedés és az infrastruktúra megtervezésének mind nagyobb mértékben figyelembe kell vennie a hőmérséklet és az időjárási rendszerek változásait. Ezeket a megfontolásokat bele kell építeni a tervezési szabványokba, valamint a szakmai gyakorlatba és képzésbe. Az egyes fejlesztési programok és tervek hasonlóképpen ki kell, hogy térjenek az éghajlatváltozás e hatásaira. A hatásfelmérés módszereit megfelelő módon át kell alakítani.

4.10 **Épületek** – Az éghajlatváltozás problematikája komoly befolyással fog bírni az ingatlan- és az építőiparra. Az épületek energiahatékonyságát illetően szigorúbb minimumszabályokra, jobb építési szabványokra stb. van szükség. Meg kell könnyíteni az állampolgárok számára az azzal kapcsolatos információhoz való hozzáférést, hogy milyen bevált gyakorlatok, módszerek, anyagok és támogatások állnak rendelkezésükre a régi épületek felújításához vagy újak építéséhez az energiafogyasztás csökkentése és a változó hőmérsékleti és éghajlati viszonyokhoz való igazításuk érdekében.

4.11 **EU-költségvetés** – Az EGSZB javasolja, hogy az éves költségvetésben az „alkalmazkodás” tétel jelenjen meg azokon a szakpolitikákon belül, ahol azonnali befektetésre lesz szükség (például energia, kutatás, mezőgazdaság, közlekedés, építési szabványok, segítségnyújtás természeti katasztrófák esetén, a biodiverzitás védelme, egészségpolitika stb.). A következő új pénzügyi keret a rendelkezésre álló források sokkal nagyobb részét fordítsa az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésével és az azokhoz való alkalmazkodással kapcsolatos programokra. A tagállamoknak is hasonló változtatásokat kell végrehajtaniuk saját nemzeti költségvetésükben és kiadási programjukban.

4.12 **Strukturális alapok** – Az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Kohéziós Alap és az IPA (előcsatlakozási támogatási eszköz, Instrument for Pre-Accession Assistance) kritériumokat tartalmaz a környezeti projektek támogatására, nem említi azonban kifejezetten az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, a hatásértékelések pedig gyakran nem megfelelőek (számos projekt a közlekedés és az energia területén kifejezetten károsnak bizonyul a környezetre és az éghajlatra). Ezen programok következő felülvizsgálata során a rendelkezésre álló források sokkal nagyobb százalékát kellene az éghajlatváltozás csökkentését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó intézkedések támogatására fordítani.

4.13 Ajánlatos lenne, hogy az **Európai Beruházási Bank** (EBB) és az **Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank** (EBRD) beépítse az éghajlatváltozást a költségvetési folyamataiba, valamint a projektek és a programok értékelésére szolgáló kritériumok közé is.

4.14 **A biztosítási ágazat** nagy érdeklődést tanúsít az éghajlatváltozás iránt, a biztosítási események körére és a biztosítási feltételekre vonatkozó döntéseiben egyre inkább tekintettel van az éghajlatváltozással kapcsolatos megfontolásokra. Az EU-nak és tagállamainak intézményesíteniük kellene a folyamatos párbeszédet a biztosítási ágazattal annak garantálása érdekében, hogy utóbbi teljes jogú szerepet játszhasson a vállalatok és más érintettek éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának elősegítésében.

4.15 Fejlődő országok – Európával összevetve számos fejlődő ország súlyosabb alkalmazkodási problémákkal fog szembesülni és ezek leküzdésére kevesebb forrás fog rendelkezésükre állni. A legkevésbé fejlett országok közül néhány igen kis mértékben járult hozzá az éghajlatváltozás problémájához, de mégis súlyos mértékben fogja elszenvedni annak hatásait. Emiatt méltányossági és igazságossági okokból igen megalapozott igényrel élhetnek az együttműködés és támogatás terén. Támogatásra lesz szükségük a fejlett világ részéről, ideértve a megfelelő alkalmazkodásban segítségükre szolgáló humán, technikai és pénzügyi forrásokat. Európának vezető szerepet kell játszania, egyrészt több forrást biztosítva az alkalmazkodási intézkedések számára saját kollektív és nemzeti fejlesztéstámogatási programjaiban, másrészt támogatva a nemzetközi pénzügyi közösséget abban, hogy megfeleljen az alkalmazkodás jelentette kihívásnak.

4.16 A világ egyes területei egyre kevésbé lesznek alkalmasak a letelepedésre a tengerszint emelkedése vagy pedig a szélsőséges időjárási körülmények miatt (extrém esetekben pedig gyakorlatilag lakhatatlanná válnak). Az éghajlatváltozás miatt megnőhet a világ más részeiről Európába irányuló migrációs nyomás, illetve az Európán belüli népvándorlás. A fejlesztési ügynökségeknek és más illetékes kormányzati szerveknek készen kell állniuk arra, hogy segítsék a fejlődő országokat ezen helyzetek időben történő felismerésében és a szükségessé váló áttelepítési programok tervezésében.

4.17 Az éghajlatváltozás nemzeti és helyi potenciális hatásai Európában, valamint a változás előrelátható üteme még mindig kevésbé ismert, további jelentős kutatás és elemzés szükséges az előrejelzések javítása és tökéletesítése érdekében. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség hasznos szerepet játszhatna az e témára vonatkozó kutatás, ellenőrzés, elemzés és előrejelzés koordinálásában, valamint a hozzáférhető legjobb információk forrásként szolgálhatna a döntéshozók és más, az alkalmazkodási stratégiák részletes végrehajtásában érintett személyek számára. Az EGSZB kész közreműködni annak mélyebb és szélesebb körben történő megismertetésében, hogy milyen hatásokkal jár az éghajlatváltozás Európa különböző területein, és milyen alkalmazkodási intézkedések szükségesek.

4.18 A civil társadalmat nagymértékben be kell majd vonni az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás folyamatába. Az éghajlatváltozás egyre növekvő mértékben fogja érinteni a helyi közösségeket, a vállalatokat és az egyéb szervezeteket, amelyekkel közösen kell a válaszokat kidolgozni. Az egyének és

a különféle szervezetek jobban meg kell, hogy ismerjék a már folyamatban lévő, valamint a jövőben, a saját és a gyermekeik élete során valószínűleg lejátszódó változásokat. Alaposabb ismeretekkel kell rendelkezniük az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás terén rájuk váró feladatokról is. Az ezzel kapcsolatos ismeretek egyre inkább részévé kell, hogy váljanak a formális és informális oktatás anyagának.

4.19 Az EGSZB kiemeli annak fontosságát, hogy a civil társadalmat minden szinten bevonják a munkába, illetve kommunikáljanak a fogyasztókkal és a nagyközönséggel. Teljes mértékben támogatja a zöld könyv javaslatát az ágazati munkacsoportok felállítására, így az érdekelt felek közreműködhetnek a szükségesnek tartott szektorspecifikus válaszok kidolgozásában. Az ilyen csoportok egyik fontos feladata a kockázati szintek felmérését lehetővé tevő technikák kidolgozása, valamint annak vizsgálata, hogy a szervezetek és közösségek készek és felkészültek-e az éghajlatváltozás előrehaladtával valószínűleg egyre komolyabbá vagy gyakoribbá váló szélsőséges időjárási események és más katasztrófák esetén történő reagálásra.

4.20 Fontos szerep jut a regionális és helyi önkormányzatoknak is abban, hogy a saját szintjükön koordinálják a tevékenységeket, illetve megfelelő reagálásra és kötelezettségvállalásra ösztönözzék a nagyközönséget. A hatóságok minden szinten jelentős szerepet vállalhatnak saját épületeik és fejlesztéseik megfelelő megtervezésén, illetve beszerzési politikájukon keresztül is.

4.21 A zöld könyv az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos kérdéseket tanulmányozó, európai tanácsadó csoport létrehozását javasolja, amelynek munkájában a civil társadalom képviselői, a politikai döntéshozók és a tudósok is részt vennének, szakértői csoportként működve a stratégia kialakítása folyamán. Az EGSZB támogatja egy ilyen csoport létrehozását.

4.22 Az EGSZB javasolja, hogy az EU fontolja meg egy független ellenőrző testület létrehozását független elnökkel és azzal a céllal, hogy nyomon kövesse a teljes éghajlatváltozással kapcsolatos stratégia előrehaladtát (mind az alkalmazkodás, mind a hatáscsökkentés területén). Erről rendszeresen és nyilvánosan jelentést tenne, és időben figyelmeztetne, ha az intézkedések a vállalásokhoz és a helyzetből adódó követelményekhez képest késlekedni tünnének. Maga az EGSZB is rendszeresen ellenőrizni szándékozik az előrelépést ezen a területen.

Kelt Brüsszelben, 2007. december 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS